

VÄRDEBESKRIVNING**Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län****Datum:** 2003-12-09**Områdesnummer:** NRO 20 039**Områdesnamn:** Blyberg**Kommun:** Älvdalen (2039)**Kartblad:** 14ENV**Area:** 98 ha**Naturgeografisk region:** 30a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.**Agrara kulturlandskapsregioner:** Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder.**Landskapsformer:** Vågig bergkullterräng.**Riksvärde:**

Magmatiska bergarter		
Odlingslandskap	Slätteräng	Flora

Värdeomdöme: Detta mångformiga äldre odlingslandskap är av stort kulturhistoriskt värde. Stenbrottet är värdefullt i egenskap av typlokal för blybergsporfyrt. Det botaniska värdet är mycket stort och troligen är även faunan värdefull. Byns vackra landskapsbild, i kombination med den storslagna utsikten, gör området värdefullt för turism och friluftsliv.

Den ovanliga och vackert belägna betesmarken vid Räfshol i norra delen av området äger en säregen och rik flora.

Huvudkriterier: A, C, D, E**Stödkriterier:** Mångformighet, kontinuitet, representativitet, betydelse för fauna och flora.

Förutsättningar för bevarande: Områdets värden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning och vägdragningar.

Området bibehåller karaktären av ett öppet och småskaligt äldre

jordbrukslandskap. Kulturmarken bevaras genom fortsatt jordbruk med betesdrift och kontinuerlig hävd av slåttermarker. Marken vid Räfshol i norra delen av området är helt beroende av hävd för att behålla de floristiska värdena.

Säkerställande: -

Områdets huvuddrag: Blybergs by ligger i Blybergsmassivets sydsluttning, omkring en mil sydost om Älvdalen.

Berggrunden i området är varierande och uppvisar hållar av grå porfyrit och tuffbreccia. I områdets norra del är ett gammalt stenbrott beläget, där man brutit blybergsporfyrit vilken slipats till prydnadsföremål.

Byn har bevarat karaktären av det äldre odlingslandskapet, trots att det tillkommit en hel del ny bebyggelse. Många gamla ägogränser syns ännu som små stensträngar och de gamla ängs- och hagmarkerna bildar en småskalig struktur med en rikt varierad vegetation. På vissa partier förekommer ännu hackslåtter.

Områdets flora är mycket rik, gynnad av den basiska tuffbreccian, det rörliga markvattnet och sydsluttningens goda lokalklimat. Här växer t ex fältgentiana, sötvedel, samt stora mängder brudsporre och nattviol. Även andra orkidéer, t.ex. grönyxne, finns i området. Flera av dessa arter är karaktäristiska för hävdade marker med lång kontinuitet. Faunan är dåligt känd men är troligen relativt rik.

Landskapsbilden i byn är mycket tilltalande, liksom den storslagna utsikten.

Högt upp i nordväst, vid Klitten, ligger betesmarker vid en ensam gård, Räfshol. Vegetationen på denna mark utgörs huvudsakligen av torr örtrik staggshed som bitvis övergår i ren ljunghed med enbuskar, bitvis i fårsvingeltorräng. Nedom gården finns partier med enormt tät staggsvål, men också fuktigare stråk. Väster om vägen har lövskog brett ut sig.

I örtrikare partier av detta område finner man bl.a. slåtterfibbla, jungfru Marie nycklar, ormrot, blåsuga, nickstarr, pillerstarr, ärenpris, svartfryle, backruta, backnejlika, gulmåra och fjälltimotej. Torrbackarna hyser rikligt med låsbräken.

Anmärkningar: Blyberg ingår som objekt nr 138, klass I, i länsstyrelsens översiktliga naturinventering för Älvdalens kommun.

Referenser:

Bratt, L, Ljung, T, 1993: *Dalarnas ängar och betesmarker*. Länsstyrelsen Dalarna 1993:1.

Hjelmqvist, S, 1966: *Beskrivning till berggrundskarta över Kopparbergs län*. SGU, ser Ca nr 40.

Länsstyrelsen Dalarna, 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*. Länsstyrelsen 1994:1.

Rynéus, T, (o medarb), 1988: *Naturvårdsprogram för Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län 1988:1.

Svenson, S-Å, 1985: *Översiktlig naturinventering för Älvdalens kommun*.

Länsstyrelsen i Kopparbergs Län, N1985:1.